

Acute Pain Service – první zkušenosti
Marek Hakl, Boris Leštiansky.
Anesteziologicko resuscitační klinika
Centrum pro léčbu bolesti
FN u sv. Anny v Brně a Lékařská fakulta MU Brno
Pekařská 53
656 91 Brno

Pooperační bolest doprovází chirurgické výkony již od jejich prvopočátku. Úvodní snahy o její tlumení bylinnými extrakty nebo alkoholem vylepšil v roce 1805 německý lékárník Serturner který izoloval z opia bílý prášek, který nazval po bohu spánku Morpheovi – „morphin. Morfin se stal až do konce 20. století jedním z nejužívanějších analgetik. Od konce minulého století vzniká společenská poptávka po zlepšování a zkvalitňování pooperačního období, vznikají první týmy zdravotníků zabývajících se léčbu perioperační bolesti – Acute Pain Service (APS). Vzdávající snaha o zkvalitňování péče o pacienta vedla po 5 letech diskuzí k vytvoření APS i v naší nemocnici.

Tým APS FN u sv. Anny v Brně je tvořen lékařem a zdravotní sestrou. Po tříměsíčním „zkušebním“ provozu na chirurgickém a urologickém pooperačním oddělení byl servis rozšířen na všechny pooperační jednotky intenzivní péče naší nemocnice. Prvním krokem APS bylo zlepšení informovanosti pacienta. Úvodní informaci o způsobech hodnocení bolesti a základních možnostech její léčby dostává pacient v tištěné podobě nejpozději při přijetí do nemocnice. Zavedli jsme jednotnou dokumentaci pro hodnocení intenzity bolesti. V den operace sestra v tříhodinovém intervalu zaznamenává do dekurzu pod záznam vitálních funkcí i hodnotu intenzity bolesti (0-10). V případě neměření hodnoty více jak 4 v klidu nebo 6 při pohybu nebo kašli, přivolá sestra ošetřujícího lékaře. Ten dle vlastního uvážení zvolí vhodný léčebný postup (při výběru vhodné analgetické kombinace mu pomáhá zjednodušené léčebné schéma vycházející z Doporučených postupů léčby pooperační bolesti) nebo zavolání lékaře APS.

Každý pracovní den ráno obchází sestra APS veškeré pooperační JIP, pomáhá ošetřujícím sestram s hodnocením intenzity bolesti, kontroluje pacienty s rozsáhlejšími výkony z předcházejícího dne. V případě potřeby volá lékaře APS. V odpoledních hodinách prochází pooperační JIP sestra společně s lékařem, kontrolují pacienty po náročnějších operacích, pacienty s kontinuální epidurální analgezií, PCA, komplikacemi nebo obtížně nastavitelnou léčbou.

Při zavedení APS v naší nemocnici bylo největším problémem vyčlenit personál APS tak, aby nebyl zároveň pověřen jiným úkolem a přesvědčit lékaře chirurgických pracovišť, že APS je zde proto aby jim v léčbě pomáhal, nikoliv je kontroloval.

Pevně doufám, že spokojenost pacientů i ošetřujícího personálu brzy přesvědčí o přínosu APS i poslední pochybovače.

MUDr. Marek Hakl, PhD
ARK, Centrum pro léčbu bolesti
FN u sv. Anny v Brně a LF MU Brno
Pekařská 53
656 91 BRNO
email: marek.hakl@fnusa.cz